

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Drammensveien 288
Postboks 578
1327 Lysaker
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Joachim Gümüs Kallevig

Vår ref:

Vår dato: 20.10.2014

Deres ref: 14/3683

Deres dato: 07.07.14

Evaluering av Kvoteordningen – Høringsvar fra NOKUT

NOKUT viser til brev av 7. juli 2014 der institusjonene og andre aktører inviteres til å kommentere og foreslå endringer av Kvoteordningen.

NOKUT synes det er positivt at Kvoteordningen blir evaluert, samt at Kunnskapsdepartementet åpner for større endringer av programmet.

NOKUT foreslår en omfattende endring av dagens Kvoteordning for å kunne nå målsetningene innenfor bistands- og kunnskapsområdet i tråd med internasjonale forpliktelser, så vel som regjeringens politiske prioriteringer jfr. Sundvolden-erklæringen og St. Meld. 25 (2013 - 2014). Som det fremkommer av høringsbrevet og evalueringsrapporten knyttes effektene av dagens ordning til individuell kapasitetsutvikling, mens synergiene sett i et større perspektiv er diffuse og til dels fraværende. NOKUT ser derfor behov for å forskyve innsatsen fra kompetansebygging på individnivå over mot systemisk kompetansebygging.

NOKUT ser fordeler ved at Kvoteordningen rendyrkes som et bistandsprogram, og er således positive til å samkjøre programmet med andre bistandsprogram, som NORHED, for en mer helhetlig bistandspolitikk. Kompetansebygging innen utdanningssektoren er essensielt for en vellykket bistandspolitikk. En velfungerende utdanningssektor i utviklingsland er en viktig forutsetning for økonomisk vekst, styrking av sivil samfunn og dermed fattigdomsreduksjon. Det finnes i dag et stort antall programmer som ivaretar behovet for styrket internasjonalisering ved norske utdanningsinstitusjoner.

Et stort hinder for å etablere sterkere samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner regionalt, og mellom mottakerlandene og Norge, er manglende strukturer for godkjenning og kvalitetssikring innen utdanningssektoren.

I evalueringsrapporten fremheves utfordringer knyttet til standardisering, kvalitetssikring og akkreditering for afrikanske institusjoner sør for Sahara som hindre for vekst innen kunnskapsfeltet. Manglende eller utilstrekkelige strukturer i utdanningssektoren vanskeliggjør utdanning- og forskningssamarbeid mellom norske institusjoner og institusjoner i mottakerlandene.

Videre vanskeliggjør manglende kvalitetssikring- og godkjenningsstrukturer i utdanningssektoren i mottakerlandene regionalt samarbeid for bedre regional kapasitetsutnyttning. NOKUT mener derfor at kompetansebygging og implementering innen kvalitetssikrings- og godkjenningsfeltet bør inngå i Kvoteordningen.

Kompetansebygging og implementering innen godkjennings- og kvalitetssikringsområdet må styrkes både innad i institusjoner, og i samspillet mellom institusjonene og det sentrale styringsnivået i mottakerlandene. Kompetansebygging bør således også omfatte kompetanse til å forstå institusjonsledelse og kunnskapsbygging ved institusjonene. NOKUT ser behov for å styrke innsatsen for å bygge strukturer og ledelse innad i institusjonene.

Som ledd i kompetansebygging anser NOKUT det som mer effektivt å fokusere på regioner hvor det allerede pågår andre former for samarbeid. Dette kan styrke regionale synergieffekter, eksempelvis i regioner som det Østafrikanske Felleskapet eller regioner i Midtøsten/Nord-Afrika hvor det er lingvistiske og politiske forutsetninger for regionalt samarbeid. Slik kan Kvoteordningen bidra til at målsetning innenfor bistands- og kunnskapsområdet mer effektivt nås i tråd med Sundvollen-erklæringens prioriteringer om tematisk og geografisk konsentrasjon for økt effektivitet og større kompetanse i oppfølging og administrasjon av bistandsprogrammene.

NOKUT foreslår av overnevnte grunner en todeling av dagens Kvoteordning

- **A.** Aktivitet gjennom strategisk forankret studentmobilitet fra mottakerlandene til norske institusjoner. Institusjoner/myndigheter i mottakerlandene må involveres i arbeidet med å utvikle tydelige strategiske føringer for studentmobiliteten. NOKUT mener at Kvoteordningen bør ha en viss fleksibilitet slik at midler også kan brukes til mobilitet ut over studentmobilitet, eksempelvis mulighet for hospitering for ansatte.
- **B.** Kompetansebygging og implementering innen godkjennings- og kvalitetssikringsområdet. Kompetanseoverføring for etablering av struktur i utdanningssektoren i mottakerlandet for økt kapasitet og bedre forutsetninger for forvaltning av tilførte og allerede eksisterende ressurser.

Noen synergier av NOKUTs forslag:

- Bedre bruk av ressursene som allerede eksisterer i mottakerlandene; ved å tilrettelegge for sterkere regionalt samarbeid kan deling og kunnskapsoverføring mellom læresteder i mottakerregionen i større grad muliggjøres.
- Bedre bruk av ressursene som tilføres regionene; ved å tilrettelegge for sterkere regionalt samarbeid kan deling og kunnskapsoverføring mellom læresteder i mottakerregionen i større grad muliggjøres.
- Større muligheter for institusjonene i mottakerlandene å samarbeide regionalt. Muliggjør etablering av regionale utdannings- og utvekslingsprogrammer. For å forhindre bistandsavhengighet bør ikke primærfokuset være samarbeid mellom norske institusjoner og institusjoner i utviklingsland. Kompetansebygging bidrar til økt nasjonal ansvarliggjøring og bærekraft i mottakerlandet.
- Bistand ut over individuell kapasitetsbygging ettersom primærfokuset blir institusjonell kapasitetsbygging.
- Redusert fare for «brain-drain» da kompetansebygging styrker institusjonene i mottakerlandet; hjelp til selvhjelp.

- Samkjøring mellom kunnskapsoverføring i form av kompetansebygging og individuell kapasitetsutvikling.
- Standardisering, kvalitetssikringsstrukturer og etablering av godkjenningsordninger bidrar til bedre kobling mellom næringsliv og behovet for arbeidskraft i mottakerlandene.
- Økt kompetansemobilitet gjennom godkjenningsordninger jfr. UNESCOs globalkonvensjon og arbeidet med å videreutvikle regionale konvensjoner.

Svar på spørsmålene i Høringsbrevet

1.1 Kvoteordningen som virkemiddel for internasjonalisering av norsk høyere utdanning

- **Pkt. 1** NOKUT foreslår økt fokus på kompetansebygging og implementering innen godkjenning og kvalitetssikring som mekanismer i en norsk internasjonaliseringsstrategi jfr. UNESCOs globalkonvensjon, Sundvolden-erklæringen og St. Meld. 25 (2013 - 2014).
- **Pkt. 2a.** NOKUT fraråder å omdefinere midlene i retning av partnerskapsprogram. Vi mener at oppbygging og implementering av strukturer for kvalitetssikring og godkjenningsordninger i utdanningssektoren i mottakerlandene vil gi bedre bistandseffektivitet.
- **Pkt. 2b.** Et ankepunkt mot dagens Kvoteordning er at den griper for bredt. Som skissert over ønsker NOKUT et fokus på langt færre land eksempelvis i samsvar med NORHEDs geografiske fokus. Vi observerer at dette er i tråd med prioriteringene som fremkommer i Sundvolden-erklæringen og St. Meld. 25 (2013 - 2014).
- **Pkt. 2c.** Samarbeidsaktivitetene bør ses todelt. På den ene siden bør Kvoteprogrammet fokusere på kunnskapsoverføring for å bygge opp og å implementere kapasitet og strukturer for kvalitetssikring og godkjenning i mottakerlandene. Parallelt bør det være en strategisk forankret studentmobilitet mellom mottakerinstitusjonene og norske læresteder for økte synergier av kvoteordningen.
- **Pkt. 3a.** NOKUT mener at Kvoteordningen skal være et bistandsprogram. Økt samarbeid med BRIKS-landene og internasjonalisering av norsk utdanningssektor bør forvaltes gjennom andre utdanningsprogrammer (som UTFORSK, Russlandsprogrammet, Erasmus +, Norge-Indiaprogrammet etc.).
- **Pkt. 3b.** Av overnevnte grunner anser NOKUT det som negativt å ta midler fra Kvoteordningen for å øke samarbeidet med BRIKS/fremvoksende økonomier.

1.2 Kvoteordningen som virkemiddel i bistandspolitikken

NOKUT anser det som positivt at Kunnskapsdepartementet åpner for en endring av Kvoteordningen som vil ivareta kapasitetsutvikling og kompetansebygging ved institusjonene i mottakerlandene. Kunnskapsdepartementet åpner for en bedring av synergiene mellom Kvoteordningen og andre samarbeidsprogrammer på det bistandspolitiske området innen utdanningsfeltet.

Et ankepunkt som fremkommer i rapporten, er at Kvoteordningen har gitt god individuell kapasitetsutvikling, men synergiene sett i et større perspektiv er diffuse. Rapporten påpeker at Kvoteordning ikke inneholder mekanismer som ivaretar kapasitetsutvikling ved institusjonene i mottakerlandene.

NOKUT mener at en omstrukturering av Kvoteordningen bør fokusere på kompetanseoverføring og strukturoppbygging i mottakerlandene; både når det gjelder kvalitetssikring og innen godkjenningsarbeidet. En målsetning bør være å gjøre institusjoner i mottakerlandene i stand til

å kunne samarbeide seg imellom for å styrke regionalt samarbeid, i tillegg til samarbeid med norske og internasjonale utdanningsinstitusjoner.

- **Pkt. 1** NOKUT mener at Kvoteordningen som helhet bør endres for å sikre best mulig bistand gjennom ordningen. Studentmobiliteten som følger av Kvoteordningen bør være tydelig strategisk forankret, hvor institusjonene i mottakerlandene involveres i prosessen for å kartlegge kompetansebehov.
- **Pkt. 2** NOKUT anser en betydelig endring av Kvoteordningen som nødvendig for å sikre en mer strategisk institusjonsbygging i mottakerlandene. Henviser til detaljer som fremkommer i høringsbrevet.
- **Pkt. 3** Gjennom etablering og implementering av systemer for kvalitetssikring og godkjenning i mottakerlandene blir det mulig med strategisk samarbeid mellom norske UH-institusjoner og høyere utdanningsinstitusjoner i mottakerlandene.
- **Pkt. 4** NOKUT er positive til å relatere Kvoteordningen til andre bistandsprogrammer som NORHED. Gjennom en helhetlig samkjøring av forskjellige bistandsprogrammer kan bistandseffekten bli langt mer langsiktig og kvalitetsmessig bedre.
- **Pkt. 5** Et hinder for økt samarbeid med utviklingsland er manglende og dårlig implementerte strukturer for kvalitetssikring og godkjenning. NOKUT mener at Kvoteordningen bør tilpasses for å imøtekomme denne problematikken.
- **Pkt. 6** En velfungerende utdanningssektor i utviklingsland er en viktig forutsetning for økonomisk vekst, styrking av sivil samfunn og dermed fattigdomsreduksjon. Kompetansebygging i utdanningssektoren i utviklingsland vil dermed være et fundamentalt ledd i norsk bistandspolitikk.

Med vennlig hilsen

Terje Mørland
direktør

Stig Arne Skjerven
avdelingsdirektør